

**Osnovni tečaj
o franjevačkoj
misionarskoj
karizmi**

**Stalna zadaća
franjevaca
u Crkvi**

Lekcija 25

Impresum

Nakladnik:

Svjetlo riječi, Sarajevo – Zagreb

Za nakladnika:

Zdravko Kujundžija

Prijevod s njemačkog:

Ladislav Z. Fišić

Korektura:

Dražana Radman i Jozo Jezerčić

Grafičko oblikovanje:

Branko R. Ilić

Tisak:

Grafotisak, Grude

Sarajevo – Zagreb, 2003.

Naslov izvornika:

*Grundkurs zum
franziskanisch-missionarischen Charisma*

Nakladnik izvornika:

Međunarodni ravnateljски tim CCFMC

Predsjednik: *Anton Rotzetter, OFMCap*

Drugo, prerađeno izdanje, usklađeno
s prijedlozima Međunarodnog
kongresa CCFMC, Asiz, 1994.

Redakcija:

*Maria Crucis Doka OSF,
Patricia Hoffmann,
Margarethe Mehren OSF,
Andreas Müller OFM,
Othmar Noggler OFMCap,
Anton Rotzetter, OFMCap*

Grafike: *Jakina U. Wesselmann*

Osnovni tečaj o franjevačkoj misionarskoj karizmi

Stalna zadaća franjevaca u Crkvi

Lekcija 25

Stalna zadaća franjevaca u Crkvi

Iz izvora

Papin san

A. Uvod

B. Pregled

C. Informacija

1. **Obraćenje u Crkvi**

- 1.1. Slušanje umjesto ropske pokornosti
- 1.2. Karizma umjesto vlasti
- 1.3. Ljubiti umjesto presuđivati
- 1.4. Govoriti umjesto udarati

2. **O razlikovanju duhova: Franjevački kriteriji evangeliziranja**

- 2.1. Evanđelje kao prvi kriterij
- 2.2. Živjeti po Evanđelju: Ljubav kao princip djelovanja
- 2.3. Živjeti na strani siromašnih
- 2.4. Problem udaljenih od Crkve

D. Vježbe

E. Primjene

F. Literatura

Papin san

Veliki papa Inocent III. imao je jednom jedan san. Vidio je kako se Crkva ruši.

Kad je Franjo prešao preko praga, papa je u njemu prepoznao onoga bijedno odjevenoga čovjeka koji je u njegovu noćnom snu obnovio Crkvu (prema LM III, 10).

...

Ali iznenada iz pozadine izroni jedan bijedno odjeveni čovjek. Objema rukama se dao na posao, založio se svim srcem. I gle: zidovi su se prestali razdvajati, štoviše i kamene koje je već palo, vratilo se na svoje mjesto. I krov se iznova nadvio kako bi svetištu pružio zaštitu i utočište. Vjera je ojačala, isto tako i nada, i ljudi su se ponovno uhvatili za ruke.

Sljedećega je dana Inocent III. imao iznenadni posjet.

*Benozzo Gozzoli, San pape Inocenta III.
Freska u crkvi sv. Franje u Montefalcu*

Graditi Crkvu

Idi, popravi moju Crkvu (TD 13) - to je trajni nalog koji franjevačka obitelj ima ispuniti u školi sv. Franje. U odlomcima, koji pričaju o ovoj povijesti poziva (usp. 1C 18ss) Toma Čelanski razvija čitavu *teologiju gradnje crkve*. U ovaj se okvir uzorno uključuje i Klara Asiška sa svojom zajednicom (Lekc 19).

U mnogim su sjevernim zemljama crkve prazne, a redovi nemaju podmlatka. Crkva je upadno izgubila na značenju kako za život pojedinaca tako i za oblikovanje društvenoga života. Zemlje, odakle su ranije odlazili misionari, sada su same postale misijske zemlje (usp. lekciju 14). Drugačije je sa zemljama Juga. Ondje je Crkva, naprotiv, dobila na značenju. Simbolske ličnosti jedne proročke Crkve su nobelovci za mir i zagovornici ljudskih prava kao biskup Tutu iz Južne Afrike, biskup Belo iz Istočnog Timora i kardinala Arns iz Brazila. Mnoga braća i sestre zastupaju opredjeljenje za siromašne (usp. lekciju 19 i 20). Latino-američka se Crkva u Medellínu, Puebli i Santo Domingu stavila na stranu siromašnih i time ponovno postala svjesna svoje proročke uloge.

Franjevačka se obitelj na Sjeveru kao i na Jugu mora u svojoj svijesti vratiti nalogu koji je dobila s križa u Svetom Damjanu i koji mora ispuniti. Radi se o tome da ponovno obnovi kuću Kristovu.

To znači: Ona mora graditi Crkvu na temelju koji je sam Isus postavio. Ona sama mora biti Crkva kako ju je Isus zamislio. Međutim, nikada ne smije biti zadovoljna sobom. Naprotiv, ona mora i dalje

● pomoći Crkvi da sve više postaje Crkvom (ona se, dakle mora unutar-crkveno shvatiti kao trajni reformski pokret),

● svim ljudima pomoći da pod krovom Crkve nađu zaštitu i zavičaj.

Crkva nastaje evangeliziranjem preko Isusa i Dvanaestorice... Rođena iz poslanja, Crkva je sa svoje strane poslana od Krista... Crkva ostaje u svijetu... kao znak, koji je istodobno i taman i svijetleći za novu Kristovu prisutnost, znak za njegov dolazak i ostanak... Kao narod Božji, koji živi usred svijeta i često je iskušavan njegovim idolima, Crkva neprestano mora slušati naviještanje velikih djela Božjih koja su je obratili Gospodinu, mora iznova od njega biti pozvana i mora biti ujedinjena. To jednom riječju znači da je i Crkva uvijek potrebna evangeliziranja ako želi sačuvati svoju živost, svoj polet i svoju snagu kako bi mogla naviještati Evandjelje. Drugi vatikanski koncil je upozorio na to, kao što je i sinoda 1974. posebno naglasila ovu temu o Crkvi, koja se stalnim obraćenjem i obnovom sama evangelizira da bi mogla svijet vjerodostojno evangelizirati (EN 6).

Krist i njegov narod. Prema psalamu 27.

Stupati novim putovima

Ova lekcija sadrži dva dijela. U prvom se radi o tome da se uz pomoć dvaju aspekata pokaže kako je i samoj Crkvi potrebno stalno obraćenje i da sama mora biti evangelizirana. Ovdje franjevački

pokret po svome iskonu ima posebno značenje.

Najprije se mora pokazati da treba praviti razliku između slušanja i ropske pokornosti: crkvenost je posve spojiva s vlastitim putovima, s fantazijom i inicijativom. Pritom se radi o novim počecima, koje treba postaviti u povijest Crkve, ali ipak tako da se ne razori zajedništvo Crkve.

Time je također već nagoviješteno da stvarna zadaća franjevaca nije služba, nego proročka karizma prema kojoj bi upravo služba morala pokazati sve veću senzibilnost. U ovu senzibilnost spada i ljubav koja se proteže i na one na rubu, i koja je uvjerljiviji argument od bilo kakve sile.

U drugom se dijelu radi o kriterijima za razlikovanje duhova. Jedan takav kriterij objektivne vrste jest Evanđelje. Drugi se više tiče intencije: ljubav kao princip djelovanja.

Treći kriterij je osoban: život na strani siromašnih. Četvrti je misionarska potreba: prelaženje dalekih granica u ime Crkve.

Foto: Adveniat

1. Obraćenje u Crkvi

Idi, popravi moju kuću koja propada. Rijetko je neko poslanje u povijesti Crkve opisano tako jasnim i shvatljivim riječima. Radi se o misiji od najveće važnosti: Crkvu Božju iznutra graditi.

1.1. Slušanje umjesto ropske pokornosti

Najprije treba upozoriti na to da se Franjo suprotstavljao svim pokušajima da mu se da neki tradicionalni oblik života. On slijedi poziv koji proizlazi neposredno od Boga, na jedan posve novi početak:

I nakon što mi je Gospodin dao braću nitko mi nije pokazao što trebam raditi, nego mi je sam Svevišnji objavio da trebam živjeti prema propisu svetoga Evandjelja, I ja sam to s malo riječi i jednostavno napisao, a gospodin papa mi je to potvrdio (Op 14s.).

Nije, dakle, iluzija nadati se da kršćani neprestano postavljaju nove početke unutar Crkve i da tako mogu cijelu Crkvu uvesti u proces obraćenja. Evangeliziranje bi često bilo jednostavnije kad bi crkveni dužnosnici imali izražajnije povjerenje u djelovanje Duha Svetoga.

Duh Sveti na različite načine budi misijski duh Crkve i nerijetko požuruje djelovanje onih koji imaju voditi život Crkve (AG 28).

Poslušnost se prema crkvenom vodstvu mora najprije dokazati kao poslušnost Duhu Svetom i ne smije biti puka pokornost. Inače, život stagnira, a Evandjelje gubi svoju djelotvornost. Doduše, ne

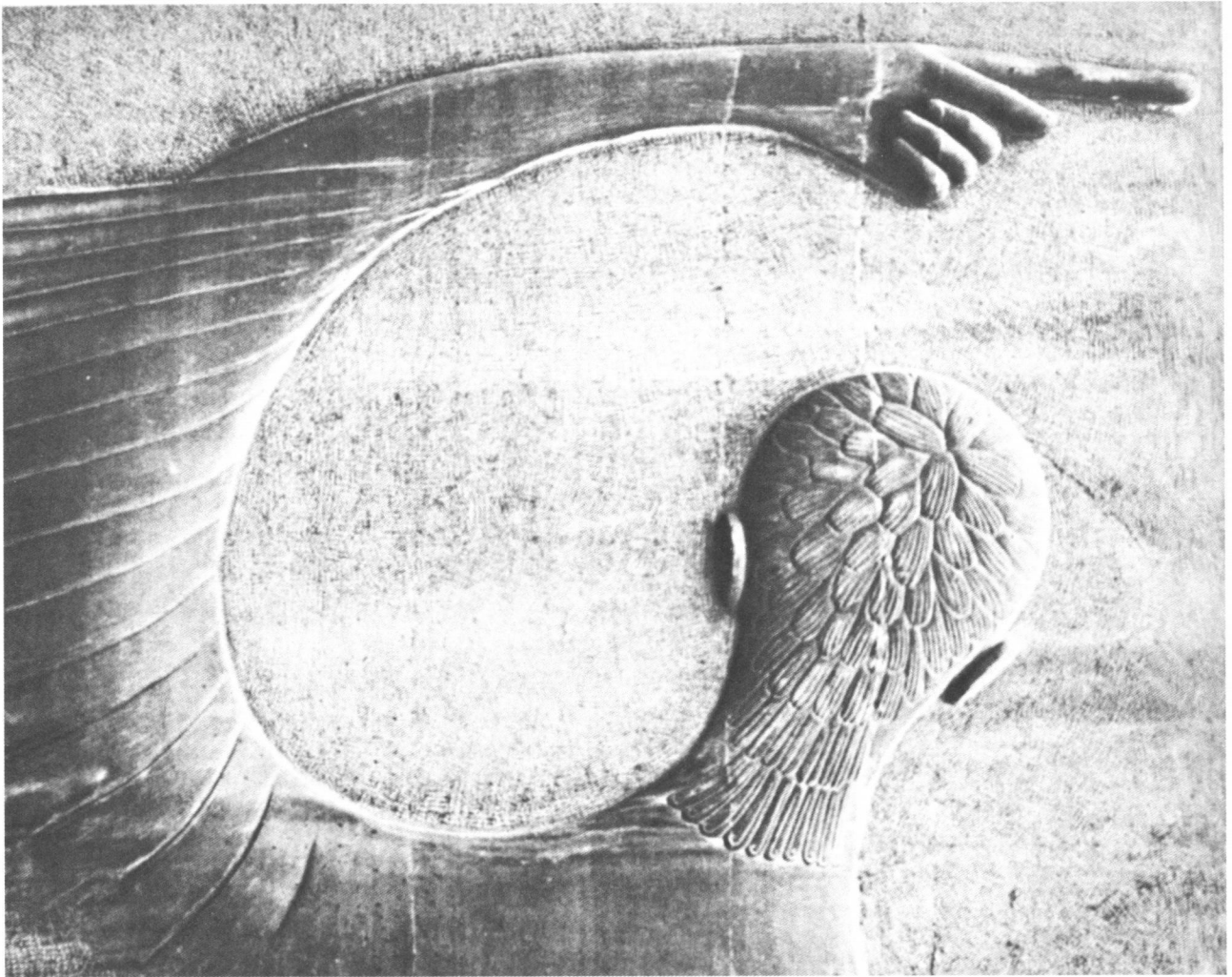
To znači, franjevačka se obitelj treba shvatiti kao pokret obnove unutar Crkve. To je njezina karizma.

U ranim se izvorima ovaj pokret obnove predstavlja na fascinirajući način i pokazuje na mnogo primjera što se događa kad se kršćani unutar Crkve daju evangelizirati.

Franjo i papa. Drvorez Paula Redinga

smiju se vlastite spoznaje i iskustva apsolutizirati. Franjo je išao papi da bi ovaj potvrdio njegov novi način života, a ne da bi ga od njega primio (usp. 1C 32). Ipak, potvrda mu je bila važna da bi živio u jedinstvu s Crkvom.

Iz: *Bist du es, der den Steinen die Härte Nimmt?* Anton Rotzetter, Haby Krämer

1.2. Karizma umjesto vlasti

Franjina se odvažnost da ide novim putovima vjere i naviještanja temelji na njegovoj karizmatškoj samosvijesti: *Gospodin mi je objavio...* On je sam na sebi iskusio snagu i djelovanje Duha. Ovo ga nije učinilo umišljenim. On svoju karizmu ne iskorištava da bi pokazao zahtjeve za duhovnom vlašću. Naprotiv: on svakoga brata poziva da bude svjestan svoje vlastite karizme. Poštovanje pred djelovanjem Duha u svakom bratu našlo je svoju primjenu i u Pravilu za braću. Pritom je on razvio najveći osjećaj za djelovanje Duha kad se radi o misionarskom pozivu pojedinoga brata (usp. Ppr 12) ili sasvim općenito o pozivu pojedinca (usp. Npr 2,1; 16,3; ŽK 1).

U konfliktnim slučajevima s braćom koja su imala upravne funkcije Franjo sud veže za kapitul, skupštinu braće, najvišu instancu u Redu. Uvođenje ovih demokratskih struktura predstavlja za Crkvu XIII. stoljeća revolucionarni obrat. Franjo je ponovno otkrio kršćansko pravilo za život jer je bio svjestan djelovanja Duha u svakom bratu i jer je htio stvoriti strukture, primjerene djelovanju Duha, koji je za njega bio pravi generalni ministar Reda (usp. 2 C 193). Franjo ne iskorištava Evanđelje da bi vladao drugima. Poštovanje pred djelovanjem Duha vodi ga do poštovanja ljudi. Da je Crkva u dušobrižništvu i misiji više poštivala načela djelovanja, koje je Franjo osnovao unutar Crkve, izostali bi mnogi konflikti u povijesti. Ovo vrijedi također za cijelu franjevačku obitelj i njezino misionarsko djelovanje.

1.3. Ljubiti umjesto presuđivati

Cvjetići donose priču o tri razbojnika. S gvardijanom, koji je potjerao razbojnike, Franjo ulazi u tešku prepirku:

"Budući da si radio protiv ljubavi i primjera Isusa Krista, zapovijedam ti u ime svete poslušnosti: uzet ćeš odmah ovu košaru kruha i pletenku vina što sam dobio, i požuriti se za razbojnicima preko brda i dolina dok ih ne nađeš, i ponudit ćeš im sav kruh i vino u moje ime, past ćeš pred njih na zemlju i ponizno moliti za oprostjenje zbog svoje neljubaznosti i oštine. Tada ćeš ih u moje ime zamoliti da nadalje ne čine zle stvari nego da se boje Boga i da ljudima ne nanose zlo. Ako budu htjeli ovo izvršiti, ja ću se stalno brinuti da ne trpe nestašicu u onome što im je potrebno (Cvjetići 26).

Ono što se u ovoj priči opisuje, već je ušlo i u Pravilo:

"I tko god došao k njima, prijatelj ili neprijatelj, lopov ili razbojnik, treba biti dobrotivo primljen" (Nbr 7,14).

Ovo, svakako, ima nešto zajedničko sa shvaćanjem siromaštva svetoga Franje: Tko zna da ono što ima nije njegov posjed, neće druge isklju-

1.4. Govoriti umjesto udarati

Što se može dogoditi kad netko pusti da ga vodi Evandjelje, pokazuje se najjasnije u već spomenutom susretu između Franje i sultana:

Dok jedna križarska vojska s blagoslovom Crkve ide protiv sultana u rat, Franjo bez oružja probija frontu, ide pješice sultanu i razgovara s njime. Jaques de Vitry, koji je pratio križarsku vojsku, piše o ovome događaju:

Vidjeli smo utemeljitelja i učitelja ovoga Reda, kojega svi drugi slušaju kao svoga poglavara: je-

"Uskrsnuće", mozaik, 1042-1055. Grčka

čivati. Ovo je, i više od toga, dokaz temeljne dobrote koja sve ljude obuhvaća i čak iza krivnje i pogrešnih postupaka otkriva čovjeka koji ne treba ništa osim dobrote.

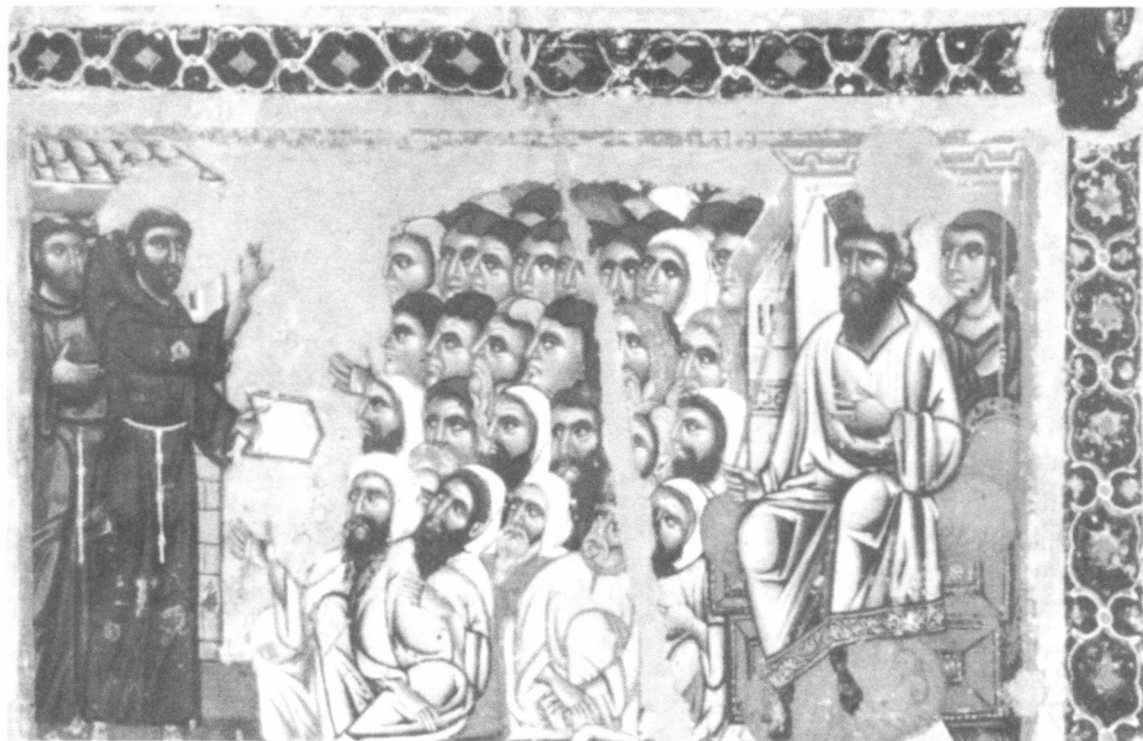
Tko se ovdje ne sjeća priče o izgubljenoj ovci? Upravo su oni na rubu, neintegrirani u zajednicu, potrebni posebne pažnje, ne osuđivanja nego ljubavi.

dan jednostavni neobrazovani čovjek, obljubljen kod Boga i kod ljudi: zvan brat Franjo. On je bio tako zahvaćen unutarnjim oduševljenjem i ekstatičnom vatrom, da je nakon svoga dolaska u Damiettu otišao bez imalo straha u tabor egipatskog sultana, naoružan samo štitom vjere. Kad su ga Saraceni uhitili na putu, rekao je: "Ja sam kršćanin. Vodite me svome gospodaru" (Hist occ O 32).

Sigurno je da se daje znak istinitosti misionarskog uvjerenja kad se fronte probijaju. Ove se fronte, međutim, mogu sastojati i iz obrambenih držanja kao i agresija, ali i iz uvjerenja ili pripadnosti socijalnim slojevima. Tko takve fronte probija, nastavlja ono što je započeo Isus svojim utjelov-

ljenjem time što je otvorio suočavanje između čovjeka i Boga. U ovom putu sultanu stajao je u srednjem vijeku politički eksploziv, koji danas na

sličan način otkrivamo u izričajima teologa oslobođenja.

Sv. Franjo pred egipatskim sultanom. Sredina 13. st. Bazilika di s. Croce, Firenca

2. O razlikovanju duhova: franjevački kriteriji evangeliziranja

Dužnosnici i laici još nisu shvatili središnji izričaj *Evangelii nuntian-di*, da je Crkvi *uvijek potrebno samoevangeliziranje ako želi dokazati svoju živost, svoj polet i svoju snagu da bi naviještala Evanđelje*. Na primjeru života svetoga Franje može se pročitati kako Božji Duh može snagom Evanđelja promijeniti jednoga

čovjeka a s njime i cijelu Crkvu. Poslanje se franjevačke obitelji, dakle, ne sastoji samo u obrani vjere prema vani. Ono se mnogo jače usmjerava prema unutra: Braća i sestre moraju se neprestano stavljati na raspolaganje Evanđelju i tražiti novi oblik života (= *forma vitae*). Oni će pri tome

nailaziti na pastoralno i teološki utvrđene bastione koji su se oblikovali u etabliranu Crkvu. U takvim se situacijama jedva može izbjeći konflikt sa službenom Crkvom. U nastavku želimo postaviti nekoliko kriterija pomoću kojih se olakšava razlikovanje duhova.

2.1. Evanđelje kao prvi kriterij

Ne postoji nikakva dvojba o temeljitoj vjernosti sv. Franje prema Crkvi. O tome svjedoče riječi utemeljitelja Reda o pravoj vjeri i sakramentima, njegovo veliko poštovanje svećenika i teologa, njegovo poštovanje dijecezanskih biskupa, kao i njegove odredbe o kardinalu protektoru. On je na temelju svoje vjernosti prema Crkvi mogao i u Rimu ostvariti svoj ideal.

S druge strane, svetac iz Asiza nije bio crkveni funkcionar, kojemu bi bilo dovoljno svrstati se u ono što već postoji i samo paziti da sve ide što je moguće mirnijim tijekom. Svoju zajednicu Franjo nije stavio izravno u službu crkvene institucije, kako su to drugi utemeljitelji redova obično činili. On je, doduše, izričito upozoravao na to da se ne sklizne u hereze i da se ne ide izvan Crkve (usp. 2 C 32s.; Ord 44; Op 6ss.), ali on se u prvoj liniji nije htio usmjeriti prema službi crkvenog učenja, crkvenog kulta ili crkvene organizacije. Bez osporavanja svega ovoga, on je naviještao, barem prema iskustvu njegovih suvremenika, jednu novu religiozno-etičku poruku, jedan novi način života prema Evanđelju. Franjo se opirao razlaganju Radosne poruke u zakonima, pravnim regulama i propisima, kao što je i svojoj braći također najstrože zabranjivao pisanje komentara uz Pravilo. Sigurnost u sebe, kojom je Franjo susretao crkvene dužnosnike, sve do pape, temelji se u njegovoj odluci da živi po svetom Evanđelju. Na ovo su Evanđelje bili obvezani i Crkva i njezini dužnosnici. Franjo im je dokazao da se to zaista može živjeti. Onda se može razumjeti ono što Franjo piše:

U ime Gospodina! Započinje život Manje braće. Pravilo i život manje braće je ovo: opsluživanje Evanđelja našega Gospodina Isusa Krista živeći u poslušnosti, siromaštvu i čistoći (Ppr 1,1).

Kristova objava. Reichenau, nakon 1000.

Svaka nova generacija braće i sestara ima slobodu i zadaću dokazati mogućnost života po Evanđelju u svome vremenu. Tomu pripada inicijativa, improvizacija i odvažnost u probijanju navika. Ostaje prafranjevačka potreba da se promijeni konkretni život i da se u njega na novi način unese Evanđelje.

Glavni kriterij za život i rad braće i sestara u Crkvi je Isusova praksa, njegovo utjelovljenje, njegov život i djelovanje, njegova smrt i njegovo uskrsnuće. Pritom nije važno da se uvijek iznova formuliraju tekstovi Biblije, dogme i moralne upute tradicije. Više od toga, braća i sestre svetoga Franje imaju zadaću živjeti tako da se u njihovu životu Evanđelje može konkretno prepoznati.

Cijeli bi tečaj o franjevačkoj misionarskoj karizmi želio pokazati što to danas ima značiti. Radi se o tome da se u današnjim problematičnim područjima života živi Evanđelje, da se bude Crkva i da se u duhu Isusovu ide u susret ljudima i svijetu.

2.2. Život po Evandelju: Ljubav kao princip djelovanja

Cilj sve misionarske djelatnosti je naviještanje Evandjelja diljem cijeloga svijeta. Taj je cilj naložen čitavoj Crkvi. O tome Dekret o misijama utvrđuje:

Crkva je po svojoj biti misionarska (tj. poslana na put) budući da ona sama svoje podrijetlo izvodi iz poslanja Sina i poslanja Duha Svetoga prema Očevu planu. Ovaj plan izvire iz izvora ljubavi, iz Očeve želje u ljubavi (AG 2).

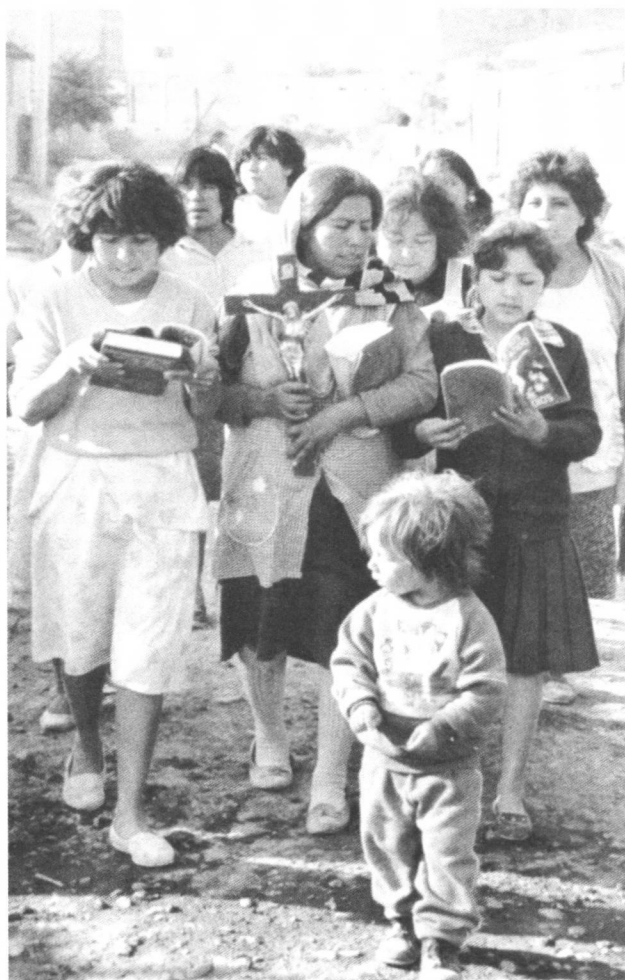

Foto: KNA-Bild

Evandjelje sadrži niz primjera u kojima Isus svojim djelovanjem pokazuje da Bog ljubi ljude. Pri tom njemu nije u prvom redu važno učenje, važnije je djelovanje.

To Isus zorno prikazuje u usporedbama, među ostalim u parabolama o milosrdnom Samarijancu. Ovaj se vrlo konkretno brine o jednome nevolj-

niku. On stoga vrijedi kao uzor iako ne pripada izraelskom narodu i kao Samarijanac je religiozni autsajder. Svećenik i levit, naprotiv, svojim ponašanjem negiraju temelje svoje vjere i hramske liturgije, tj. jedinstvo ljudske i Božje ljubavi. Tko crkvene dogme samo čuva i doslovno dalje nosi, taj još ne ispunjava kriterije za život koji odgovara Evandelju. Tko to samo naučava, a svojim djelovanjem negira, taj religiju poništava religijom. Mi smo u Crkvi još itekako premalo naučili što znači konkretno živjeti po Evandelju. To se stvarno događa samo onda kad se u susretu s ljudima i okolišem živi onako kako je Isus živio.

Kvaliteta odnosa prema ljudima za Isusa je identična njegovu odnosu prema Ocu: *Ja sam im objavio Tvoje ime i dalje ću objavljivati, da bi ljubav kojom si Ti mene ljubio bila u njima i ja njima* (Iv 17,26).

Stoga pastoralni odnosi moraju biti ukorijenjeni u Bogu. Samo kad je ljubav, koja Isusa veže s njegovim Ocem, neprestano živa u ljudima, koji njega ispovijedaju, i on može među njima biti prisutan. U svezi s pastoralnim nalogom poslanja *Pasi janjce moje* (Iv 21,15) Isus pita Petra tri puta: *Šimune, sine Jonin, ljubiš li me?* (Iv 21,5ss.). To je jasna izjava o kvaliteti odnosa koja mora obilježavati crkvene službenike. Okrenemo li rečenicu, Isus tada kaže Petru: *Ako me ne ljubiš, tada dalje prste od pastoralnog služenja ljudima.*

Dakle, naviještanje života, smrti i uskrsnuća Isusa Krista treba uplesti u duhovne susrete: Ljubav između Isusa Krista i njegova Oca odražava se u njegovu ophođenju s ljudima. On računa sa sposobnošću čovjeka za ljubav koju je Bog usadio u njega. Ona je dio sličnosti s Bogom. Čovjek posjeduje slobodu da svoje biće i svoju egzistenciju drugačije određuje. On se može pobuniti protiv stvarnosti stvorenja; on može zatajiti svoje biće, zatrpati sposobnosti ljubavi. Evandjelja pokazuju kako ljudi u susretu s Isusom ponovno nalaze put prema sebi. Ovo ljude ponovno oslobađa i osposobljava ih za prihvaćanje Boga i ljudi u ljubavi. To Isus postiže manje govorom o Božjoj ljubavi, a više svojim konkretnim ponašanjem, koje se temelji na ljubavi.

Isus se odbijanjem, nevjerom, pa ni prijetnjama smrću ne da odvratiti od svoga obraćanja ljudima,

puna ljubavi, i to iz poslušnosti prema svome Ocu. Upravo tako on čovjeka ponovno osposobljava da u ovom djelovanju prepozna Božju ljubav i da u poslušnosti volji Božjoj prevlada svoju sebičnost. Ovo je Isusovo djelovanje proizvelo kod prvih kršćana tumačenje: *Bog je ljubav, i tko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje i Bog u njemu* (1 Iv 4,16). To nije nikakav logični zaključak, nego teološko-egzistencijalno tumačenje Isusova ponašanja. Jedan primjer: Isus ne prolazi jednostavno pokraj Zakeja koji sjedi na

*Isus među siromašnima i bolesnima.
Crkva sv. Pavla, Mtwara, Tanzanija*

jednom drvetu da bi njega vidio. On se zaustavlja i svraća se cariniku. Učinak ovoga susreta: Zakej počinje dijeliti svoj imetak. Isus komentira: *Danas je došlo spasenje ovoj kući jer je i ovaj sin Abrahamov* (Lk 19,9).

Što se događa? Na čudan način zakazuju naša uobičajena teološka raspoznavanja. Je li to što je Isus učinio bilo u službi svijeta ili je bilo u službi spasenja? Je li on ovdje kao vrhovni pastir, svećenik ili učitelj molio za krevet? Treba zahvaliti Isusovoj božanskoj ili ljudskoj naravi da su na koncu svi radosni?... Odakle dolazi preokret koji se zbilo u Zakejevu srcu?... Prema Pismu, sve je to djelovanje jednoga jedinog trenutka, trenutka, u kojemu je Isus pogledao Zakeja, vratio mu poštovanje, njegovo dostojanstvo, njegovo samopoštovanje. Doduše, ne zahtijeva svaka vrsta druženja među ljudima utjelovljenje čovjeka. Ima oblika druženja koji razaraju čovjekov identitet; u dječjim sobama, u školama, u spavaćim sobama, u zatvorima, u mučilištima. Samo ono druženje promovira i jača identitet gdje se oba partnera respektiraju, gdje se uzajamno bezuvjetno prihvaćaju... Što je dakle značajno za Isusov način ophođenja s ljudima?... On je onaj koji im donosi Boga a time i mogućnost da sami postanu slikom Božjom, tj. da drugima mogu biti dobri kao što je Bog njima dobar (Zerfass 232).

1962. u blizini Caracaca, Venecuela, pomaže o. Luis Padilla umirućem vojniku. Foto: H. Rondon

U ovoj priči Isus ne govori izričito o Bogu kao ni o obraćenju. On se jednostavno vraća Zakeju, protiv svih dobrih običaja i važećih zapovijedi pobožnika. *To je kršćansko djelovanje: obećati Boga drugima iako sve govori protiv toga* (Zerfass). Svatko tko danas čita ovu priču zna da Isus Zakeju želi reći: *Ne predaj se, ti sine Abrahamov. Bog te ljubi*. Neplodnost i tragika mnogih pastoralnih djelatnosti leži u tome što mnogi ljudi imaju osjećaj kako se Boga ne posreduje njima u korist nego upravo protiv njih. Iz ovoga se novozavjetnog događaja mogu izvući dimenzije od fundamentalnog značenja za pastoralno djelovanje u svakom vremenu. Kao što je Isus djelovao iz ljubavi prema Ocu i kao što je pastoralni nalog poslanja Petra učinio ovisnim o ljubavi prema njemu, tako svako pastoralno

djelovanje ima korijen u Evandelju, u radosnoj vijesti o životu, smrti i uskrsnuću Isusa Krista. Pastoralno se djelovanje ne događa u vlastito, nego u Isusovo ime. Tko ide za vlastitim ciljevima, tko se pouzda samo u sebe, a ne računa s ljubavlju Božjom, djeluje u vlastito ime. Naprotiv, u ime Isusovo djeluje onaj tko računa sa snagama koje se oslobađaju kad ljudi u konkretnim odnosima i djelovanjima doživljavaju Božju ljubav i ponovno uzvjeruju u vlastitu sposobnost za ljubav. U Franjino i Klarino doba bilo je djelovanje Crkve vrlo snažno obilježeno interesima koji nisu imali ništa zajedničko sa srži Evandolja. U svom razračunavanju s Crkvom oni su posebno pazili na to da njihovo djelovanje odgovara Isusovoj ljubavi. U tome leži nalog poslanja braće i sestara sve do u naše doba.

2.3. Živjeti na strani siromašnih

Ovdje bi na poseban način trebalo biti govora o siromašnima. Evandjelje, posebno Lukino Evandjelje, opisuje gotovo na svakoj stranici kako je Isus stajao uz siromašne i pritom jasno očitovao kako je Bog Bog siromašnih. Isto tako, posebna je oznaka svetoga Franje i svete Klare što su se i oni pribrojavali siromašnima i željeli živjeti s gubavcima svoga vremena. Budući da o ovoj temi postoji posebna lekcija (usp. lekciju 19), neće se o tome ovdje pobliže govoriti. Nego, da upozorimo samo na jedan poseban aspekt:

Isus se na poseban način obraća ljudima koji su ugroženi u svojoj sposobnosti za ljubav. Ovamo pripadaju rubne skupine i djeca u kojima sposobnost za ljubav može biti prekrivena ili zatrpana. Ljudi koji su tako ugroženi, za pastoralno zalaganje predstavljaju skupine prvoga reda. Oni se mogu pozvati na Isusa: *Tko prima takvo jedno dijete u moje ime, mene prima* (Mt 18,5).

Za Isusa nema čovjeka, kojega on iz religioznih razloga, npr. zato što nije sposoban za kult, tj. po sudu ljudi, nije *sposoban za Boga*, isključuje iz svoje zajednice. *Ne trebaju zdravi liječnika, nego bolesni* (Lk 5,31).

Najoštrije sankcije Isus izgovara protiv ljudi koji u slabima i malenima ugrožavaju ili razaraju sposobnost za povjerenje i ljubav: *Tko sablazni jednoga od ovih malenih, koji u mene vjeruju, tomu bi bilo bolje da objesi mlinski kamen o vrat i da potone u dubine morske* (Mt 18,6).

Na pitanje učenika tko je najveći u kraljevstvu nebeskom, odgovara Isus da se mora postati kao dijete. Tko se dakle odriče veličine, snage i moći, *taj je najveći u kraljevstvu nebeskom* (Mt 18,1-4). Isus stavlja učenike i djecu na istu ravan. I za jedne i za druge vrijedi: *Tko takvo jedno dijete primi u moje ime, mene prima* (Mt 18,5). Tko se kao kršćanin, npr. odricanjem nasilja, čini bespomoćnim i kao Franjo *izlaže se sultanu*, taj ima Evandjelje na svojoj strani.

2.4. Problem udaljenih od Crkve

Crkva svuda stoji pred zadaćom prvoga naviještanja, Nije ništa novo da pojedinci ne idu u crkvu i ne priznaju Crkvu kao mjerodavnu instancu. Novo je, međutim, da kompaktne skupine, koje vrlo često tvore većinu društva, stoje izvan Crkve. Govori se dapače o jednom *postkršćanskom razdoblju*. Ova situacija poziva ljude koji su spremni prijeći granice Crkve da bi otvorili nova, još neposječena polja pastoralna. U mnogim tradicionalno kršćanskim zemljama postoji već visok postotak ljudi koji se označavaju kao *nereligiozni*. Drugi se doduše smatraju kršćanima, ali se više ne osjećaju udomaćenima u službenoj Crkvi i više ne pripadaju nijednoj crkvi - *Unchurched people*. Istodobno ima ljudi koji nikada nisu pripadali jednoj crkvi, ali se u nasljedovanju Krista smatraju kršćanima - *churchless Christianity*. Ovaj se problem susreće posebno u Japanu gdje se prema statistici oko 1,6% stanovništva priznaje kršćanima, dok je samo oko 0,8% krštenih kršćana.

Nisu li gledom na ovu situaciju na nove putove obvezni upravo oni koji se pozivaju na Franju iz

Asiza? Jer, Franjo je svojim pozivom na pokoru, svojim *exhortatio* želio dostići upravo takve ljude do kojih dotadašnja propovijed nije stigla.

Razlika se između propovijedi i egzhorte sastoji upravo u tome:

- što se propovijed držala u crkvenoj zgradi, a egzhorta vani na trgovima i ulicama;
- što je propovijed bila dogmatična, a egzhorta upravljena na praktični život;
- što je propovijed morala točno slijediti dogovorene, u školi naučene, akademske formalne principe, a egzhorta je izlazila iz spontanoga srca, bila pučka i često u obliku pjesme.

Ovdje se radi o jednoj metodi, koja je bila primjerena *unchurched people*.

Ako narod ne dolazi u crkvu da bi slušao riječ Božju, mora se Evandelje iznositi na putove i ograde. Pritom moramo primijeniti svu fantaziju i kreativnost. Franjo je rekao: *Ja sam svoje učinio. U onome što vi treba učiniti neka vas Krist pouči* (2C 214).

Kolaž o temi:
Crkva i ljudi

Crkveni i franjevački izvori

Biblija:	Mt 18,1-6; LK 5; 19,9; Iv 17,26; 21,15; 21,5ss; 1 Kor 12,1-30; 1 Iv 4,16
Dokumenti Crkve:	AG 2; 28; EN 6
Izvorski spisi:	2Gl 32s; Ord 44; npr 2,1; 7,14; 16,3; Ppr 1,1; 12; Op 6ss; 14s; 19s; 32; 2C 193; 214; LM III.10, Cvjetići 26; Hist occ 32; ŽK 1
Međufanjevački dokumenti:	
OFM - OFMKap - OFMConv	
OSC (klarise)	
OSF (TOR)	
Franjevačka zajednica: FZ	
Nadopune	

Uputa: Neka sudionici tečaja nadopune navode izvora

Vježbe

D

1. vježba:

Toma Čelanski opisuje kako Franjo (u Sv. Damjanu) gradi Bogu kuću. On govori slikovito: *Ovdje je uskrsnula gospođa Klara, najdragocjeniji i naj-snažniji kamen kao temelj ostaloga kamenja koje će na njega biti postavljeno.*

Pročitaj priključni odlomak iz 1C 19s.:

19. I nad njom je podignuta sjajna zgrada iz dragocjenoga biserja, a tome biserju "hvala ne dolazi od ljudi, nego od Boga". Nju nije moguće ni u kratkom razmatranju obuhvatiti mislima niti ju je moguće s malo riječi prikazati. – Prije svega, među njima je vladala krepost međusobne neprestane ljubavi koja je njihove volje međusobno tako povezivala da su sve u svemu bile jedno-

dušne. Premda su bile mnogobrojne i raznolike, ipak su sve imale jedan duh; a znalo ih je zajedno boraviti po četrdeset do pedeset. – Drugo, u svakoj pojedinoj od njih sjao je dragulj poniznosti. One primljene darove i nebeska dobra tako čuvaju da pomoću njih stječu i ostale kreposti. – Treće, ljiljan djevičanstva i čistoće sve ih tako opaja divnim miomirisom da zaboravljaju na zemaljske stvari te samo žele razmatrati o nebeskima. Iz njezina se mirisa u njihovim srcima rađa tolika ljubav prema vječnom Zaručniku da sveta netaknutost između njih uklanja svaku zlu naviku prijašnjega života. – Četrto, sve su ukrašene zaslugom najuzvišenijega siromaštva te jedva kada ili nikada pristanu na to da se u krajnjem slučaju izide u susret njihovoj prehrani i odijevanju.

20. Peto, tako su se po milosti učvrstile u postu i šutnji da nemaju poteškoća kad se radi o svladavanju putenih poriva i obuzdavanju jezika. Neke su se od njih od govora tako odvikle da se onda, kad je potrebno da nešto govore, jedva sjećaju kako treba oblikovati riječi i rečenice. – Šesto, budući da ih sve tako divno resi krepost strpljivosti, nikakvo im trpljenje ili nepravda ne može slomiti duh ili ih promijeniti. Sedmo, u tolikoj mjeri posjeduju duh kontemplacije da ih ona upućuje što treba raditi i čega se valja čuvati; i tako umiju biti sretne, uranjajući svoju unutarnjost u Boga. Danju i noću su zauzete pjevanjem božanskih pohvala i molitvom.

2. vježba:

Pročitaj 1 Kor 12, 1-30

3. vježba:

Lekcija je završila sljedećim izričajem: *Ako ljudi ne dolaze u crkvu da bi slušali riječ Božju, mora se Evanđelje iznijeti na putove i ograde. Pritom treba upotrijebiti svu fantaziju i kreativnost.*

Pitanja:

1. Koje od ovoga građevinskog kamenja koje su klarise upotrebljavale zadržava za cijelu Crkvu općevažecu, trajnu vrijednost?
2. Koji ti se novi građevinski elementi čine danas dodatno važnim da bi u tvom mjestu mogla nastati živa crkvena zajednica?

Zadaci i pitanja:

1. Nabroj pismeno crkvene službe koje su postojale u Korintu u vrijeme sv. Pavla i potraži današnje odgovarajuće nazive.
2. Koje od ovih crkvenih službi postoje u tvojoj zajednici?
3. Koje druge dodatno poznaješ?
4. Što je tebi u zajednici/zajedništvu najvažnije?

Pitanja i zadaci:

1. Gdje si u društvu, u Crkvi, u Redu susreo "unchurched people"?
2. Kakvi su to ljudi?
3. Poznaješ li programe koji bi njima udovoljili? Koje?
4. Pokušaj, barem u jednoj skupni, skicirati takav pastoralni program.

Prva primjena

Na ovom se tekstu u obliku bogoslužja mogu pročitati različiti modeli Crkve:

• Model Communio

U vjeri sazeo molitelj jest molitelj koji sluša. On pazi na molitvene priloge drugih i svoje molitve ili pjesme zna priključiti kad one nadopunjuju tematiku drugih ili ih nadopunjujući dalje vode. Tako nastaje red koji i Pavao zahtijeva za svoju zajednicu u Korintu (1 Kor 14,40; usp. 14,33)...

• Individualistički model:

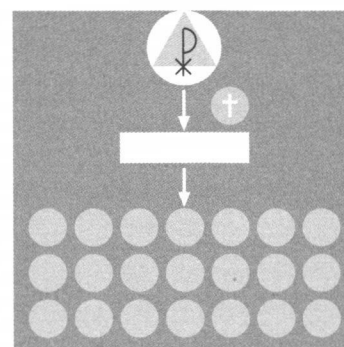
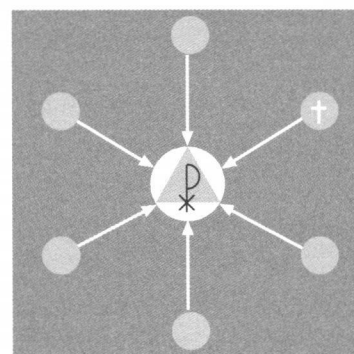
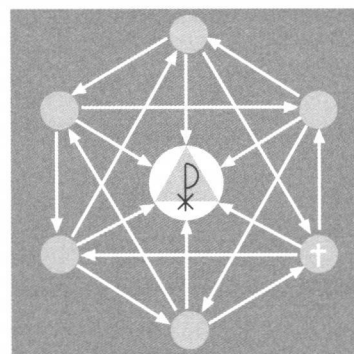
Stoji li, naprotiv, jedna zajednica kršćana tek na početku, ako većina od njih još nije učinila korak životnoga predanja, još nije naučila imati povjerenja u Duha Božjega, onda bih njihovu službu Božju radije nazvao spontanom, ali ne i karizmatičnom... Takva se služba Božja iskazuje time da molitelji po pravilu nemaju međusobno nikakva kontakta. Svaki moli upravo ono što mu se ovdje čini važnim. Još se nema osjećaja za to da Božji Duh moli i u drugima, i zato malo pazi na molitvu drugih. Svatko se izravno obraća središtu...

• Hijerarhijski model

U tradicionalnoj službi Božjoj svećeniku u zajednici zapada povišeno mjesto. On stoji prema zajednici... On je govornik zajednice, pojedini vjernik može svoju molitvu formulirati samo u tišini, odnosno uključiti se u obredne propisane molitve. Međusobno ne postoje nikakvi izričiti molitveni odnosi. (A. Rotzetter)

Pitanja:

1. Gdje si susreo gore opisana tri modela crkvenoga zajedništva?
2. Koji model, po svome iskustvu, najčešće susrećeš? Pričaj!
3. Koji bi od ovih triju modela najbolje odgovarao tvojim vlastitim, a koji pastoralnim potrebama tvoga okruženja?

Druga primjena

Franjevačka vjernost Rimu i proročka kritika:

Posebna je karakteristika sv. Franje Asiškog da je on svoj novi život htio živjeti u Crkvi i s Crkvom. Stoga njega karakterizira velika ljubav i poštovanje prema papi. Ipak, u Svečevu je životu bilo mnogo prigoda gdje nije mogao prihvatiti odredbe Rimske crkve. Najjasniji primjer je njegovo javno odbijanje 5. križarskog pohoda (1217-1221), koji je bio organiziran pod papom Honorijem II. Ovaj pohod nije bio spojiv s duhom Evanđelja, koje je Franjo učinio *načinom svoga života*. Vjernost prema Crkvi ne oslobađa nas ozbiljne dužnosti da njezino djelovanje mjerimo prema duhu Evanđelja. To pripada proročkoj zadaći, posebno proročkoj zadaći redova, bez kojih Crkva ne može biti *ecclesia semper reformanda* (Crkva se mora stalno obnavljati).

Izraz takva prosvjeda je sljedeća pjesma koju je napisala jedna franjevka iz brige i ljubavi prema Crkvi u svezi s ekskomunikacijom svjetski poznatoga teologa i svećenika Reda oblata Tissa Balasuriya iz Šri Lanke. Povod za to bila je njegova 1990. godine objavljena knjiga *Maria i ljudsko oslobođenje*. Sadržaj ove knjige proglasila je Kongregacija za vjeru u Rimu *nespojivom s vjerskim dobrom Crkve* i autora ekskomunicirala. Ovo se dogodilo bez crkvenim pravom predviđenoga procesa (CIC 221 i 50). U pjesmi se ne radi o pitanju pravovjerja, nego o pravu jednoga čovjeka u Crkvi i o ophođenju Crkve s ljudima u duhu Evanđelja, koji su, kao 72-godišnji teolog Tissa Balasuriya, vjerno služili Crkvi, čak i u slučaju da su teološke slutnje s pravom postojale.

Papi Ivanu Pavlu II.

Kad bi ti bio Petar,
mogla bih te zvati bratom
i obratiti se tebi
u vlastitoj i tuđoj nevolji.
Ali "Vaša Svetost"
pušta da rastu prepreke
između mene i tebe,
koje naš Učitelj,
moj i tvoj,
nije htio podignuti.
I stoga pitam izdaleka:
Kako je bilo nekoć na jezeru,
kad je Petar zapao u valove?
Je li ga Isus pustio još dublje
potonuti u valove,
je li ga kaznio zato
što se usudio
ostaviti
čamac i sigurnost
i krenuti u susret svome Gospodinu
kroz nabujale vode?
Nikad se on na to ne bi usudio
da ga Isus sam nije pozvao:
Dodi!
Kad je Krist svoju Crkvu
gradio na čvrstoj stijeni,
nije to činio,
da se život, ljubav, sloboda...
razbiju o tvrdu stijenu
u brizi za istinu,
nego upravo da bi bio čvrst temelj
nesigurnom koraku čovjeka.
Stoga te molim:
Pusti da istina
brani samu sebe!
Pusti da pšenica i divlji korov
zajedno rastu do dana žetve.
Jer samo sijač sam
može razlikovati
između toga dvoga
u dubinama vremena.

Kako je lako zamijeniti
dobro sjeme s korovom,
nemarno bačeno u vatru
i sažgano.
(Gubite se, tamne sjene
inkvizicije!)
"Pusti neka zajedno raste
do žetve", govori Gospodin.
Ali, tko sam ja
da ti sve ovo govorim!
Ali ipak: i kraljevi
su slušali svoje budale.
Zašto, dakle, ne bi i ti?

Maureen More

Zadaće:

1. Razgovarajte o ovoj pjesmi.
2. Pronađite put kako se ovdje slažu
vjernost prema Crkvi i prema
proročkoj zadaći Reda.

Bühlmann, W.,

Von der Kirche träumen. Ein Stück
Apostelgeschichte im 20. Jahrhundert
(Graz 5, 1989).

Franz von Assisi,

Legenden und Laude (Zürich, 1976) 402-410.

Fuchs, O.,

Die praktische Theologie im Paradigma bib-
lisch-kritischer Handlungswissenschaft zur
Praxis der Befreiung: O. Fuchs (izd.),
Theologie und Handeln: Betr. zur
Fundierung der Praktischen Theologie als
Handlungstheorie (Düsseldorf, 1984) 243.

Godin, H./Daniel, Y.,

La France - pays de Mission? (Lyon, 1943).

Laumanns, C.,

Die Eucharistiefeier im Stil charismatischen
Betens als missionarischer Gottesdienst: A.
Rotzetter (izd.), Geist und Kommunikation,
Seminar Spiritualität 4, (Zürich, 1982) 201ss.

Lohfink, N.,

Der Geschmack der Hoffnung. Christsein
und christliche Orden (Freiburg, 1983).

Mascarenhas, L.,

Loyale Opposition im Namen des hl. Franz:
Fidelis. Provinzzeitung der Schweizer
Kapuziner 72 (1985) br. 2, 69s.

Missionszentrale der Franziskaner (izd.),

iz niza: Reihe Berichte - Dokumente - Kommentare:

- sv. 44: Dein Wort ist Leben - I.
Bibelmeditationen lateinamerikanischer
Ordensleute (Bonn, 1989).
- sv. Dein Wort ist Leben - II.
Bibelmeditationen lateinamerikanischer
Ordensleute (Bonn, 1991).

- sv. Dein Wort ist Leben - III. (1. dio)
Bibelmeditationen lateinamerikanischer
Ordensleute (Bonn, 92).
- sv. 53: Dein Wort ist Leben - III. (2. dio)
Bibelmeditationen lateinamerikanischer
Ordensleute (Bonn, 93).
- sv. 54: Dein Wort ist Leben - III. (3. dio)
Bibelmeditationen lateinamerikanischer
Ordensleute (Bonn, 93).
- sv. 55: Santo Domingo 1992 - IV.
Generalversammlung der
Lateinamerikanischen Bischofskonferenz,
Werden - Verlauf - Wertung (Bonn, 1993).
- sv. 58: Der franziskanische
Missionsauftrag in einer veränderten Welt.
Erinnerung und Erneuerung (Bonn, 1994).
- sv. 64: Franziskanische Spiritualität und
Evangelisation. Dokumente der XIV. UCLAF
(Bonn, 1996).
- sv. 67: Menschenrechte. Unsere
Anwaltschaft für die Entrechteten (Bonn, 97).

Schmälzle, U.,

Die Not Kirche: Ihre Erneuerung in Europa:
A. Camps/G. W. Hunold (izd.), Erschaffe mir
ein neues Volk (Mettingen, 1982) 169-183.

Zerfaß, R.,

Jesu Umgangsstil als Maßstab für die
Seelsorge: Diakonia 14 (1983) 232s.

Zulehner, P. M.,

- "Denn du kommst unserem Tun mit dein-
er Gnade zuvor ...". Zur Theologie der
Seelsorge heute (Düsseldorf, 1984).
- Helft den Menschen leben. Für ein neues
Klima in der Pastoral (Freiburg, 1983).
- Kirche - Anwalt des Menschen
(Beč, 1980).
- Leibhaftig glauben. Lebenskultur nach
dem Evangelium (Freiburg, 1983).

Slušati

Franjevci imaju ljudima našega vremena mnogo toga reći, posebno našem društvu, obilježenom potrošnjom, koje jedva primjećuje patnje milijuna izgladnjelih ljudi na cijelom svijetu. Ima ih mnogo koji potiču na rat umjesto da stvaraju mir, koji razaraju umjesto da štite prirodu koju Franjo svečano opjevava. Upravo je dužnost franjevacu ljudima dati odgovor na naše današnje probleme, odgajati ih da stvari pravilno promatraju i razvijaju jasnu savjest i izbalansirani unutarnji stav prema našem svijetu. Time što ćete u život ponovno dozvati uistinu kršćanske vrednote, možete dati svoj veliki doprinos za mir i napredak čovječanstva. Kao djeca sveca evanđeoskog siromaštva, mirotvorca i prijatelja prirode, vi ste najbolji izlagači poruke koju je Franjo uputio ljudima svoga vremena, poruke koja do našega vremena nije izgubila na vrijednosti i koja svojom snagom uvijek obnavlja savjest društva.

(Papa Ivan Pavao II. - Poruka Općem kapitulu Manje braće - konventualaca - 28. svibnja 1989.)

Moliti

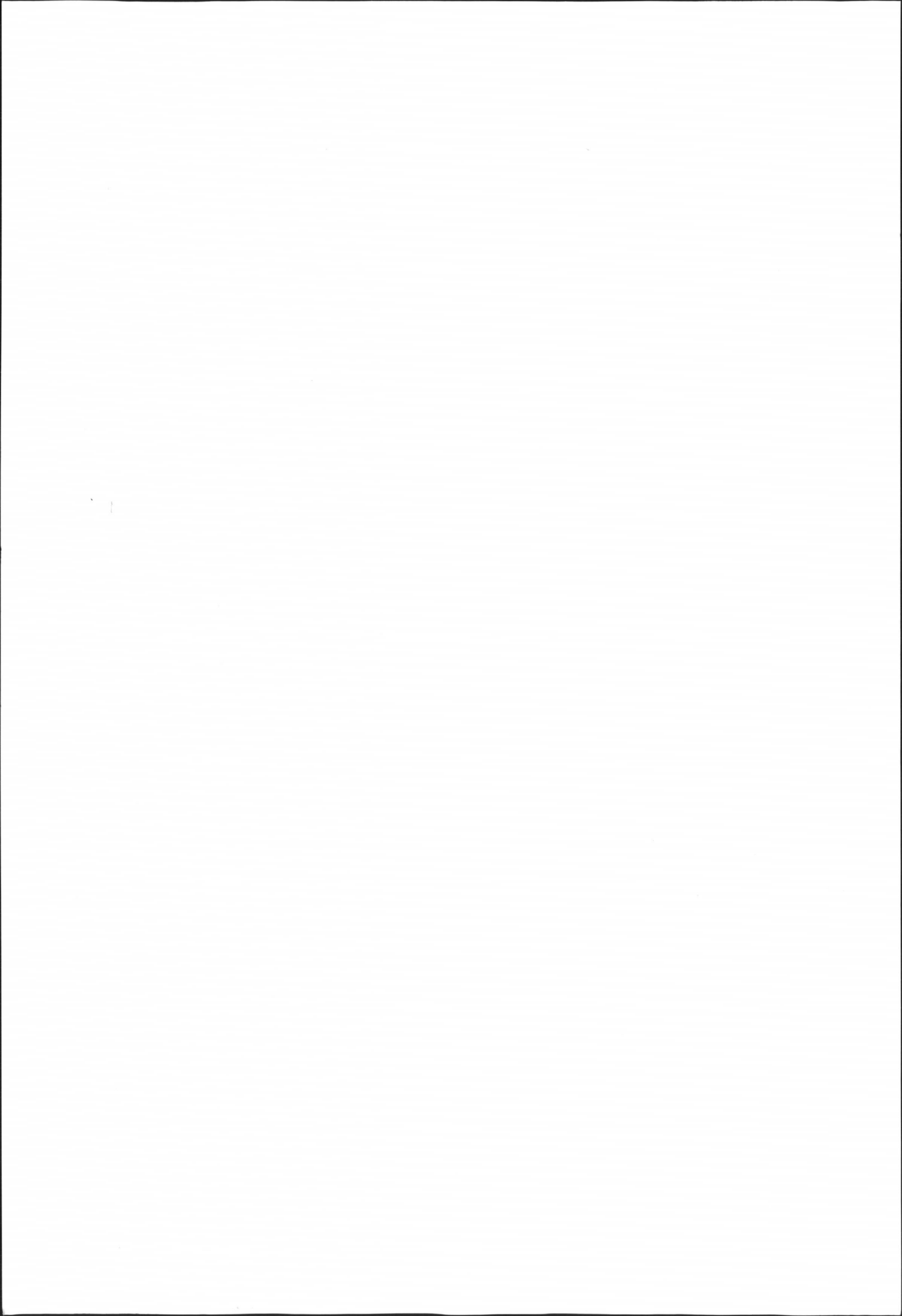
*Sveti Franjo,
na brdu La Verni stigmatizirani, svijet čezne
za tobom kao za ikonom Raspetoga.
On nosi tvoje srce,
otvoreno za Boga i čovjeka,
tvoje noge,
tvoje probodene ruke u molitvi.
On čezne za tvojim slabim glasom,
ojačan snagom Evandjelja.
Franjo, pomози ljudima danas
da prepoznaju zlo trenutka
i da pokorom postignu unutarnju čistoću.
Pomози ovim ljudima
da se oslobode struktura zla
koje tlače naše društvo.
Ponovno probudi savjesti onih na vlasti, da
stvaraju mir među nacijama i među narodima.
Prenesi na mlade snagu svoga života,
koja će ukloniti podmuklost mnogostrukih
kultura smrti.
Franjo, pokaži svima koje je zlo povrijedilo,
svoju radost praštanja.
Svima, koji su razapeti
na križ patnje, gladi i rata,
otvori ponovno vrata nade. Amen.*

(Papa Ivan Pavao II., La Verna,
Kapelica rana, 17. rujna 1993.)

Franjina Pjesma stvorova. Drvorez W. Habdanka

Rad s Osnovnim tečajem o franjevačkoj misionarskoj karizmi

- Lekcije
- Dokumenti Crkve i Reda
- Franjevački izvorni spisi

"Osnovni tečaj o franjevačkoj misionarskoj karizmi" (CCFMC) je otpočetak koncipiran i obrađen međufanjevački, internacionalno i interkulturalno. On obuhvaća 25 lekcija u formatu A4 s prosječno 30 stranica. Na početku je uvod u strukturu i metodu učenja tečaja.

Dokumenti Crkve

- Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve "Ad Gentes"
- Izjava o odnosu Crkve prema nekršćanskim religijama "Nostra aetate"
- Apostolsko pismo "Evangelii nuntiandi"
- Držanje Crkve prema pripadnicima drugih religija
- Enciklika "Redemptoris Missio"
- Enciklika "Redemptor Hominis"
- Dijalog i naviještanje
- Za budućnost u solidarnosti i pravednosti
- Papinsko vijeće "Cor unum"

Dokumenti Reda

- Medellín, 1971: Generalni kapitul OFM
- Madrid, 1973. Pozvanje našega Reda danas
- Mattli, 1978. Treće plenarno vijeće OFM Cap
- Mattli, 1982. Međufranjevačka poruka
- Asiz, 1982. Konferencija o islamu
- Gubbio, 1982. Izjava o ekološkoj situaciji
- Bahia, 1983. Vijeće Reda OFM
- Pravilo Trećeg reda

Franjevački izvorni spisi

- Spisi svetog Franje Asiškog
- Spisi svete Klare
- Život i čudesa svetog Franje Asiškog (Toma Čelanski)
- Legenda trojice drugova
- Legenda Perusina
- Franjo, anđeo sa šest pečata (prema svetom Bonaventuri)

Struktura tečaja

A. Franjevačka obitelj – nositeljica posebne misije

1. Kršćanstvo kao religija utjelovljenja
2. Franjevačka obitelj
3. Međufranjevačka suradnja danas
4. Formacija i daljnja formacija

B. Temelji franjevačke misionarske karizme

5. Biblijsko-proročka podloga franjevačke misije
6. Izvor misije u tajni Trojstva
7. Franjevačka misija prema ranim izvorima
8. Vjernost i izdaja: povijest franjevačke misije
9. Franjevačka misija prema suvremenim izvorima

C. Religiozno-mistična dimenzija franjevačke misionarske karizme

10. Jedinstvo kontemplacije i misije
11. Odluka za Krista i univerzalna širina
12. Univerzalno bratstvo/sestrinstvo: pomirenje s Bogom, čovjekom i prirodom
13. Franjevačko poslanje i naviještanje Riječi
14. Sestre i braća u sekulariziranom svijetu
15. Dijalog s drugim religijama – franjevački put
16. Susret s muslimanima
17. Interkulturacija kao franjevačka zadaća
18. Franjevački san jedne ameroindijanske Crkve

D. Socijalno-politička dimenzija franjevačke misionarske karizme

19. Franjo Aisiški i opredjeljenje za siromašne
20. Teologija oslobođenja iz franjevačke perspektive
21. Proročka kritika društvenih sustava iz franjevačke perspektive:
Prvi dio: kapitalizam
Drugi dio: marksizam
22. *Kao muško i žensko stvori ih...*
Franjevački izazov
23. Franjevački mirotvorni rad
24. Naš odnos prema znanosti i tehnici

Sažetak

25. Stalna zadaća franjevaca u Crkvi